

จดหมายข่าว HTAPC

ฉบับที่ 14 ประจำเดือน มีนาคม พ.ศ. 2568

ประเด็นจดหมายข่าว

กิจกรรมที่ดำเนินการที่ผ่านมาหน้าที่ 2

- งานประชุม “Asia Pacific Clean Air Partnership (APCAP) Joint Forum” ครั้งที่ 5
- งานประชุม “2025 Asian Air Quality Management Program (AAQMaP) and Model for Clean Air for Blue Sky Asia (CABSA) Workshop”

ติดตามข่าวสาร
เพิ่มเติมที่นี่

การเผยแพร่ความรู้ของศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญหน้าที่ 3

- ควรปรับลดค่ามาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} ในบรรยากาศ ให้เท่ากับเกณฑ์คุณภาพอากาศขององค์การอนามัยโลก หรือไม่?

กิจกรรมที่ดำเนินการผ่านมา ของศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญฯ (HTAPC)

ฉบับที่
14

งานประชุม “Asia Pacific Clean Air Partnership (APCAP) Joint Forum” ครั้งที่ 5

วันที่ 20-21 มีนาคม 2568 ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ (Hub of Talents on Air Pollution and Climate: HTAPC) ภายใต้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เข้าร่วมการประชุม “Asia Pacific Clean Air Partnership (APCAP) Joint Forum” ครั้งที่ 5 จัดขึ้นภายใต้โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme, UNEP) โดยการประชุมจัดขึ้น ณ Pacifico Yokohama Conference Center เมืองโยโกฮาม่า ประเทศญี่ปุ่น

ในวันที่ 20 มีนาคม 2568 **ดร.สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา** ผู้อำนวยการศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญฯ และ **ดร.วนิดา สุรพิพิธ** รองผู้อำนวยการศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญฯ เข้าร่วมการประชุม APCAP ในหัวข้อ: **ลงทุนเพื่ออากาศสะอาดในวันนี้ (Invest in Clean Air Now)** โดยมีการพูดคุยถึงเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับ สถานการณ์คุณภาพอากาศในภูมิภาค การติดตามความก้าวหน้าในการลดมลพิษอากาศ และแลกเปลี่ยนแนวทางและนวัตกรรมในการลดการปล่อยมลพิษในภาคส่วนที่มีผลกระทบสูง พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงานของ APCAP ในระยะต่อไป ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคเพื่อเร่งผลักดันนโยบายอากาศสะอาด

ต่อมา ในวันที่ 21 มีนาคม 2568 **ดร.สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา** เข้าร่วมการประชุมเพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภูมิภาคเอเชีย-แอฟริกา “From Asia to Africa “Introduction of African Clean Air Programme (ACAP)” จัดขึ้นภายใต้ Climate and Clean Air Coalition (CCAC) ผ่าน African Clean Air Programme (ACAP) ร่วมกับประเทศต่างๆ ในแอฟริกา โดยการประชุมจัดขึ้น ณ TKP Garden City PREMIUM เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการร่วมมือด้านมลพิษอากาศในเอเชียเชื่อมโยงสู่แอฟริกาผ่าน โครงการ ACAP พร้อมทั้งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์จากภูมิภาคเอเชียสู่แอฟริกาตามแนวทาง South-South Cooperation การประชุมครั้งนี้ เป็นก้าวสำคัญในการถ่ายทอดความรู้จากเอเชียสู่แอฟริกา โดยอาศัยประสบการณ์จากญี่ปุ่นและประเทศในภูมิภาคเอเชียที่เคยเผชิญปัญหามลพิษอากาศ

งานประชุม “2025 Asian Air Quality Management Program (AAQMaP) and Model for Clean Air for Blue Sky Asia (CABSA) Workshop”

วันที่ 25-26 มีนาคม 2568 ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ (Hub of Talents on Air Pollution and Climate: HTAPC) ภายใต้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เข้าร่วมการประชุม “2025 Asian Air Quality Management Program (AAQMaP) and Model for Clean Air for Blue Sky Asia (CABSA) Workshop” จัดขึ้นโดย United Nations Development Programme (UNDP) ร่วมกับ Ministry of Environment Republic of Korea สนับสนุนทีมนักวิจัยจาก Incheon National University (INU) ซึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญฯ และตัวแทนจากประเทศมองโกเลีย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม การประชุมจัดขึ้น ณ ห้องประชุม 31 อาคารธานีพรีดิคัล ศาลาว่าการ กทม. 2 กรุงเทพมหานคร

โดย **ดร.สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา** ผู้อำนวยการศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญฯ เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว เพื่อร่วมหารือเกี่ยวกับคุณภาพอากาศ การจัดการมลพิษอากาศ และการพัฒนาแนวทางแบบบูรณาการ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเชิงลึกในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการจัดการคุณภาพอากาศในภูมิภาคเอเชีย

การเผยแพร่ความรู้ ของศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญฯ (HTAPC)

ฉบับที่
14

ควรปรับลดค่ามาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} ในบรรยากาศ ให้เท่ากับเกณฑ์คุณภาพอากาศขององค์การอนามัยโลก หรือไม่?

ใน ปี พ.ศ. 2564 องค์การอนามัยโลกได้มีการปรับปรุงเกณฑ์คุณภาพอากาศ (Air Quality Guidelines: AQG) หลังจากการปรับปรุงครั้งล่าสุดก่อนหน้านี้ ใน ปี พ.ศ. 2548 ผ่านมาเป็นเวลา 16 ปี สำหรับฝุ่น PM_{2.5} ค่าเฉลี่ย 1 ปี ปรับปรุงจาก 10 มคก./ลบ.ม. เป็น 5 มคก./ลบ.ม. และค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ปรับปรุงจาก 25 มคก./ลบ.ม. เป็น 15 มคก./ลบ.ม. และเพิ่มค่าเป้าหมายระหว่างกาล ระดับที่ 4 ซึ่งมีค่าเท่ากับเกณฑ์คุณภาพอากาศเดิม คือ 10 มคก./ลบ.ม. สำหรับค่าเฉลี่ย 1 ปี และ 25 มคก./ลบ.ม. สำหรับค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามาตรฐานเป้าหมายคุณภาพอากาศ PM_{2.5} ตามเกณฑ์ WHO ปี พ.ศ. 2548 และ 2564

	ค่าความเข้มข้นเฉลี่ย 1 ปี (มคก./ลบ.ม.)		ค่าความเข้มข้นเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (มคก./ลบ.ม.)	
	ปี พ.ศ. 2548	ปี พ.ศ. 2564	ปี พ.ศ. 2548	ปี พ.ศ. 2564
Interim Target 1	35	35	75	75
Interim Target 2	25	25	50	50
Interim Target 3	15	15	37.5	37.5
Interim Target 4	-	10	-	25
AQG	10	5	25	15

สำหรับประเทศไทย ได้บังคับใช้ค่ามาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} ในบรรยากาศ เป็นครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2553 โดยค่ามาตรฐานความเข้มข้นเฉลี่ย 1 ปี เท่ากับ 25 มคก./ลบ.ม. และค่ามาตรฐานความเข้มข้นเฉลี่ย 24 ชั่วโมง เท่ากับ 50 มคก./ลบ.ม. ซึ่งเทียบเท่ากับค่าเป้าหมายระหว่างกาล ระดับที่ 2 (Interim Target 2) ขององค์การอนามัยโลก และบังคับใช้มาเป็นเวลา 12 ปี ก่อนที่จะมีการปรับปรุงค่ามาตรฐานใน ปี พ.ศ. 2565 โดยบังคับใช้ค่ามาตรฐานเฉลี่ย 1 ปี เท่ากับ 15 มคก./ลบ.ม. ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 และค่ามาตรฐานเฉลี่ย 24 ชั่วโมง เท่ากับ 37.5 มคก./ลบ.ม. ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2566 ซึ่งเทียบเท่ากับค่าเป้าหมายระหว่างกาล ระดับที่ 3 (Interim Target 3)

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2568 ได้มีข้อเสนอจากแพทย์ท่านหนึ่งให้ประเทศไทยปรับปรุงค่ามาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} จากที่ปรับปรุงใน ปี พ.ศ. 2565 ไปให้มีค่าเท่ากับเกณฑ์คุณภาพอากาศ (AQG) ขององค์การอนามัยโลก เพื่อให้เป็นไปตามข้อแนะนำขององค์การอนามัยโลกในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่น PM_{2.5} ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณา คือ ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศเท่ากับเกณฑ์คุณภาพอากาศขององค์การอนามัยโลกหรือไม่ คำตอบคือ ไม่จำเป็น ในความเป็นจริงแล้ว เกณฑ์ กับ มาตรฐาน มีนัยที่แตกต่างกัน เกณฑ์เป็นเพียงคำแนะนำซึ่งไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย แต่มาตรฐานถูกกำหนดขึ้นโดยมีฐานกฎหมายรองรับและมีผลบังคับทางกฎหมาย ในเอกสารเกณฑ์คุณภาพอากาศ ปี พ.ศ. 2565 ขององค์การอนามัยโลก ได้ระบุถึงแนวทางการนำเกณฑ์คุณภาพอากาศไปใช้ในทางปฏิบัติ (Implementation of the Guidelines) โดยระบุว่าเกณฑ์คุณภาพอากาศซึ่งตั้งไว้เพื่อใช้ในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ ควรใช้เป็นเป้าหมายในที่สุด (Ultimate Goal) ของการดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นการยากที่หลาย ๆ ประเทศที่มีระดับมลพิษอากาศสูง ๆ จะสามารถบรรลุได้ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น การที่มีความก้าวหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไปในการปรับปรุงคุณภาพอากาศให้บรรลุเป้าหมายระหว่างกาล (Interim Targets) ต่าง ๆ ที่ระดับเป็นลำดับไป จนในที่สุดแล้วสามารถบรรลุเกณฑ์คุณภาพอากาศได้ จะเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงสุขภาพของประชาชนที่ดีขึ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ จะไม่ได้เลือกใช้เกณฑ์คุณภาพอากาศขององค์การอนามัยโลกมากำหนดเป็นมาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศของประเทศ ตั้งแต่เริ่มแรกของการพยายามในการแก้ไขปัญหามลพิษอากาศ แต่จะเลือกใช้ค่าเป้าหมายระหว่างกาลระดับที่เหมาะสมกับสภาวะและบริบททางเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้น มากำหนดเป็นมาตรฐานที่มีผลบังคับทางกฎหมาย และเมื่อสามารถดำเนินการปรับปรุงคุณภาพอากาศให้บรรลุหรือมีแนวโน้มที่จะบรรลุค่ามาตรฐานได้แล้ว ก็จะทำการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพอากาศไปสู่เป้าหมายระหว่างกาลระดับถัด ๆ ไป จนในที่สุดสามารถบรรลุเกณฑ์คุณภาพอากาศได้ การปรับปรุงมาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. 2565 ก็เป็นไปตามแนวทางที่ได้กล่าวถึงนี้

ผู้เขียน:
ดร.สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา, ปิยะธิดา หอมยก และพิชชานันท์ ขอรเพ็ชร
ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ (Hub of Talents on Air Pollution and Climate: HTAPC)

ขอเชิญเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับเรา

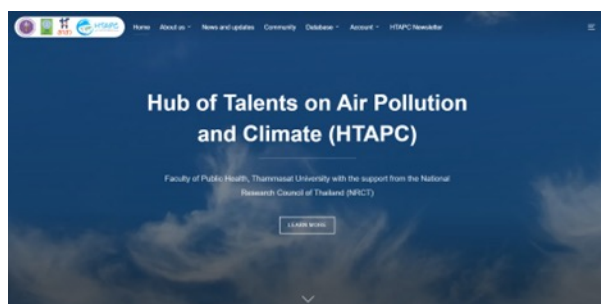
ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ

แบบฟอร์มเข้าร่วม HTAPC สำหรับผู้เชี่ยวชาญฯ

เว็บไซต์ Hub of Talents on Air Pollution
and Climate (HTAPC)

<https://www.htapc.info>

จดหมายข่าวฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
โครงการศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ
ภายใต้การอุดหนุนทุนวิจัยจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

จดหมายข่าวรายเดือน

โดย ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญด้าน
มลพิษอากาศและภูมิอากาศ (HTAPC)

ที่อยู่ ห้อง 507 ชั้น 5 อาคารปิยชาติ
99 หมู่ 18 ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12121

ที่ปรึกษาจดหมายข่าว

- ☐ อาจารย์ ดร.สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา
ผู้อำนวยการ ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญ
ด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ
- ☐ ดร.วนิสา สุรพิพิธ
รองผู้อำนวยการ ศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญ
ด้านมลพิษอากาศและภูมิอากาศ

คณะผู้จัดทำ

- ☐ รังสรรค์ คำคอน
- ☐ ณิชนันท์ นันตาวงศ์
- ☐ ปิยะรัตนา หอมยก
- ☐ พิชชานันท์ ขจรเพชร
- ☐ กันตชัย ไพจิตรโยธี
- ☐ แพรสพลอย ญารักษ์

ช่องทางติดต่อ

เว็บไซต์: <https://htapc.info>

อีเมล: htapc.th@gmail.com

เพจ: Hub of Talents on Air Pollution and
Climate (HTAPC)

